

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 13/22
Luxemburg, 20 ianuarie 2022

Concluziile avocatului general în cauza C-430/21,
RS

Avocatul general Collins: dreptul Uniunii se opune unei dispoziții sau unei practici din dreptul național potrivit căreia instanțele naționale nu au competența de a examina conformitatea cu dreptul Uniunii a unei dispoziții de drept național pe care o decizie a instanței constituționale a statului membru a declarat-o ca fiind constituțională

Acesta se opune de asemenea inițierii unei proceduri disciplinare și aplicării unei sancțiuni disciplinare în privința unui judecător ca urmare a acestei examinări

RS a fost condamnat în urma unui proces penal în România. La 1 aprilie 2020, soția lui RS a formulat o plângere penală împotriva, printre alții, a trei magistrați: un procuror și un judecător pe care îi acuza de încălcarea dreptului la apărare al lui RS.

Plângerea penală a fost înregistrată la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție (denumită în continuare „SIJ”).

În Hotărârea sa din 18 mai 2021¹, Curtea de Justiție a statuat că o reglementare națională care prevede înființarea SIJ este contrară dreptului Uniunii în cazul în care instituirea sa nu este justificată de imperative obiective și verificabile legate de o bună administrare a justiției și nu este însoțită de garanții specifice identificate de Curte.

În Decizia nr. 390/2021, pronunțată la 8 iunie 2021, Curtea Constituțională a României a arătat că, în decizii anterioare, a statuat că dispozițiile în cauză erau constituționale. Aceasta a menționat că nu vede niciun motiv pentru a se îndepărta de acele decizii, în pofida Hotărârii Curții de Justiție din 8 mai 2021. Deși articolul 148 alineatul (2) din Constituția României prevede prioritatea dreptului Uniunii față de dispozițiile contrare ale dreptului național, acest principiu nu poate înlătura sau desconsidera identitatea constituțională națională.

În aceste împrejurări, Curtea de Apel Craiova a adresat o trimitere preliminară Curții de Justiție prin care urmărește să se clarifice, în esență, dacă un judecător național poate fi împiedicat să examineze, și să fie expus ca urmare a acestei examinări riscului de a face obiectul unei proceduri și al unor sancțiuni disciplinare, conformitatea cu dreptul Uniunii a unei norme de drept național pe care instanța constituțională a statului membru respectiv a declarat-o ca fiind constituțională.

În concluziile prezentate astăzi, domnul avocat general Collins constată că, într-o situație precum cea din speță, instanța de trimitere este ținută de interpretarea dată de Curte dispozițiilor în discuție. Dacă este cazul, aceasta trebuie să înlătore aprecierile unei instanțe superioare sau chiar ale unei instanțe constituționale naționale atunci când consideră, în lumina interpretării date de Curte, că aprecierile respective nu sunt conforme cu dreptul Uniunii.

În situațiile în care un stat membru invocă identitatea națională pentru a justifica nerespectarea dispozițiilor de drept al Uniunii, Curtea va examina dacă respectivele dispoziții constituie efectiv o amenințare reală și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății sau a

¹ Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România”, [C-83/19](#), [C-127/19](#), [C-195/19](#), [C-291/19](#), [C-355/19](#) și [C-397/19](#); a se vedea de asemenea și CP nr. [82/21](#).

structurilor fundamentale politice și constituționale ale unui stat membru. Acest prag nu este atins de afirmațiile vagi, generale și abstracte. În orice caz, afirmațiile privind identitatea națională trebuie să respecte valorile comune menționate la articolul 2 TUE și să se întemeieze pe valorile indivizibile și universale la care face referire al doilea paragraf al preambulului cartei.

În această privință, avocatul general constată că cele statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 390/2021 sunt de natură să suscite îndoieli serioase cu privire la respectarea de către această instanță a principiilor esențiale ale dreptului Uniunii, astfel cum au fost interpretate de Curte în Hotărârea sa din 18 mai 2021.

Rezultă că, în conformitate cu articolul 148 alineatul (2) din Constituția României, astfel cum a fost interpretat de Curtea Constituțională în Decizia nr. 390/2021, instanțele naționale nu pot examina conformitatea cu dreptul Uniunii a unei dispoziții de drept național pe care o decizie a Curții Constituționale a declarat-o ca fiind constituțională. Această decizie împiedică efectiv instanța de trimitere să aprecieze dacă înființarea și funcționarea SIIJ sunt conforme cu dreptul Uniunii și să lase neaplicate, dacă este cazul și adecvat, în concordanță cu considerațiile Curții din Hotărârea sa din 18 mai 2021, dispozițiile relevante ale dreptului național potrivit principiilor supremației dreptului Uniunii și efectului direct.

În această privință, avocatul general amintește că instanțele trebuie să garanteze deplina aplicare a dreptului Uniunii în toate statele membre, precum și să ofere căile de atac necesare pentru a asigura protecția jurisdicțională efectivă. Natura căii de atac depinde de aspectul dacă actul sau măsura Uniunii are efect direct. Atunci când actul sau măsura în cauză nu are efect direct, caracterul său obligatoriu implică totuși o obligație a instanțelor naționale de interpretare conformă a dreptului național. În anumite împrejurări, nerespectarea acestei obligații poate sta la baza unei acțiuni în despăgubire împotriva statului.

Instanțele naționale chemate să statueze cu privire la chestiuni legate de interpretarea și de aplicarea dreptului Uniunii trebuie să fie în măsură să își exercite funcțiile în mod autonom, fără a fi supuse vreunei legături ierarhice sau de subordonare și fără să primească dispoziții sau instrucțiuni, indiferent de originea lor. Printre asemenea intervenții sau presiuni exterioare interzise se numără soluțiile unei instanțe constituționale naționale precum cea a Curții Constituționale din Decizia nr. 390/2021, care urmărește să împiedice instanțele naționale să asigure deplina aplicare a dreptului Uniunii și protecția jurisdicțională a drepturilor justițiabililor în temeiul acestuia.

Avocatul general concluzionează că, în Decizia nr. 390/2021, Curtea Constituțională **și-a arogat în mod nelegal o competență cu încălcarea articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a principiului supremației dreptului Uniunii și a cerinței fundamentale a unei justiții independente.**

Principiul independenței judecătorilor, coroborat cu articolul 2 TUE și cu articolul 47 din cartă, se opune unei dispoziții sau unei practici din dreptul național, potrivit căreia instanțele naționale nu au competența de a examina conformitatea cu dreptul Uniunii a unei dispoziții de drept național pe care o decizie a instanței constituționale a statului membru a declarat-o ca fiind constituțională. Același principiu se opune declanșării unei proceduri disciplinare și aplicării de sancțiuni disciplinare în privința unui judecător ca urmare a acestei examinări.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” (+32) 2 2964106